

Редно е да се запитаме каква е причината „свърхчовешката поезия“ да се превърне в „абсурден анахронизъм“. От други два малко по-късни текста става ясно, че причината е свързана не с промяна на отношението му към фигурата на Пенчо Славейков, а единствено спрямо следваната от него поетика. Епосът като предимно миметичен текст, обвързан по условие с конкретни събития, не се вмества в представите на Гео Милев за модерното изкуство, свързани с изискването то да изразява духовни феномени, а не обективни дадености, поради което и неговият пиетет към Славейков се раздвоява: той бива признат като естет и борец за възвисено изкуство, но не и като поет. Това раздвоение е видно дори в привидно неутрални статии като „Пенчо Славейков и Петко Тодоров“ в „L'Echo de Bulgarie“ от 22 юни 1921 г.:

Пенчо Славейков беше душата на „Мисъл“ и двигателят на ония литературни идеи, които събудиха силни съмнения в българската литература преди 15-20 години и предизвикаха дирене на нови художествени пътища и по-високи цели“ – четем там. – „Девизът в неговата литературна борба беше: против баналните ценности на популярния вкус – към едно по-възвисено изкуство, достъпно само за избраните да живеят в дворците на красотата. Той беше естет, един строг и неотклонен естет. Една силна и оригинална индивидуалност. И в това лежи неговото значение за българската литература.

С това обаче според Гео Милев се изчерпва споменатото значение. Защото: „Въпреки пламенното желание на някои негови поклоници да бъде той „най-големият български поет“, той не би могъл да бъде поставен над Яворова, нито дори над Ботьова или Вазова“. Формулата: естет, но не и поет, остава постоянна във вижданията на Гео Милев за Пенчо Славейков – и бива полемично и дръзко отстоявана. Далеч по-остро и по-безцеремонно е представена тази теза на страниците на „Везни“ – в полемичната статия „Боян Пенев и Пенчо Славейков“ – през същата 1921 г. Оценката за „естета“ и тук е изключително висока – но „в упоритата му критическа борба за по-високо схващане на изкуството“, в това, че „той беше борец – и ни показва какво значи да се бориш за една идея“. Извън това признание оценката е обидно пренебрежителна и в някакъв смисъл – нагло самоуверена:

Пенчо можеше да се наложи като голям „художник“ и „поет“ само у едно племе – като българското – което до вчера е лежало 500 години под ярем и главната психологическа черта на което е раболепието, свойството да робува. Така писателската слава на П. Сл. почива не на художествената ценност на стихотворенията му, а на раболепието, на духа на подчиненост у българина – подчиненост пред индивидуалната сила на личността.